

KESTÄVÄN KEHITYKSEN MUKAI- NEN TOIMINTAOHJELMA FESTI- VAALITAPAHTUMASSA

Iida Mantere

Opinnäytetyö
Toukokuu 2013
Palvelujen tuottamisen ja
johtamisen koulutusohjelma

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma

MANTERE, IIDA:

Kestävän kehityksen mukainen toimintaohjelma festivaalitapahtumassa

Opinnäytetyö 37 sivua, josta liitteitä 1 sivu
Toukokuu 2013

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia Rock, runo & rakkaus -festivaalin toteuttamista mahdollisimman kestävänsä kehityksen mukaisesti. Toimeksianto annettiin jo tapahtuman suunnitteluvaiheessa, joten kestävänsä kehityksen periaatteita oli mahdollista toteuttaa aivan alusta asti. Tarkoitus oli myös ideoida tapoja, miten ottaa mahdollisimman monessa asiassa huomioon näitä periaatteita. Samalla oli kuitenkin myös huomioitava taloudelliset ja tuotannolliset resurssit. Tutkimusmenetelmäksi valittiin säännölliset palaverit tapahtumajärjestäjien ja tämän opinnäytteen tekijän välillä, osallistuminen itse tapahtumaan (osallistuva havainnointi) sekä tapahtuman tuotantoon muutenkin liittyvien ihmisten haastattelut, esimerkiksi artistit, ruoantuottajat ja yleisö (teemahaastattelu). Työn tutkimusmenetelmänä toimi laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus.

Tulokseksi saatiin tietoja miten, järjestää mahdollisimman kestävänsä kehityksen mukainen luonnonläheinen tapahtuma, jossa kaikki ikäryhmät ovat edustettuina. Kestävänsä kehityksen periaatteet toteutuivat erinomaisesti esimerkiksi sähköntuotannossa. Tapahtumaan saatiin tuulivoimalla tuotettua sähköä, josta toimitettiin myös alkuperätodistus. Periaatteet toteutuivat hyvin myös ruokatarjoilussa, joka oli lähiruokaa, suurelta osin luomuna tuotettua ja kasvis- ja kalapainotteista. Puutteita ruokatarjoilun osalta havaittiin lähinnä työnjohtamisessa ja organisoinnissa, jonkin verran myös henkilökunnan määrän mitoituksessa. Artistivalinnat tukivat teemaa hienosti. Myös ympäristön käytössä ja tapahtuman markkinoinnissa pystyttiin ekologiseen painotukseen.

Ikärajan yleisötavoite saavutettiin ja paikalle saapui esimerkiksi perheitä pienine lapsineen nauttimaan musiikista ja yhdessäolosta meren rannalla ja toisaalta aktiivisia eläkeläisiä runoja kuuntelemaan. Yhteistä kaikille oli, että luonnon arvoja haluttiin kunnioittaa, mikä näkyi seuraavana päivänä muun muassa vähäisenä siivouksen tarpeena, yleisön suuresta määrästä huolimatta roskaaminen oli hyvin pientä. Siivoukseen toki kiinnitettiin järjestäjienkin osalta erityistä huomiota ja vapaaehtoiset nuoret oli värvätty tapahtuman ajaksi huolehtimaan maahan päätyneistä roskista.

Tapahtumajärjestäjät saavuttivat tavoitteensa osoittaessaan, että viihtyisä kestävänsä kehitystä mahdollisimman monessa portaassa vastuullisesti toteuttava festivaalitapahtuma on mahdollista järjestää, kunhan suunnittelu aloitetaan riittävän varhain ja asia tiedostetaan jokaisessa pienessä yksityiskohdassa. Jatkossa taloudellista suunnittelua voi paremmin toteuttaa, ja saada hankkeeseen esimerkiksi kuntien ja valtion jakamia avustuksia tai yritysten sponsorointia.

Asiasanat: kestävä kehitys, tapahtuma, lähiruoka

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Service Management

MANTERE, IIDA:
Sustainable Development in a Festival Happening

Bachelor's thesis 37 pages, appendices 1 page
May 2013

The aim of this thesis was to research how possible it is to arrange Rock, runo & rakkaus happening by the rules of sustainable development. While considering the principles of sustainable development, economical and productional resources must also be considered. Regular meetings with the organizer, committed observation and theme interviews were the research methods. Qualitative research was the theoretical frame of reference.

The principles of sustainable development were achieved for example in the generation of electricity. The principles were achieved also in the food section. Food was local and it was mostly organic. There was some lacking in management and organizing. The artists were chosen to support the theme of the happening. The marketing was also executed in the ecological way.

The minimum visitor target was achieved. There were people from every age group. The guests shared the respect for the nature. The best sign of that was a clean festival area. The cleaning was well organized in advance. There were volunteers who took care of garbage.

The happening showed that it is possible to arrange an event which follows the principles of sustainable development. The planning must start early enough and the idea of sustainable development must be notified in every detail. In the future it would be possible to get support from sponsors.

Key words: sustainable development, happening, local food

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	YLEISÖTAPAHTUMIEN SYNTY.....	6
3	ROCK, RUNO & RAKKAUS –FESTIVAALITAPAHTUMA.....	7
	3.1 Tiedottaminen ja some.....	8
	3.2 Tulevaisuuden näkymiä.....	9
4	KESTÄVÄ KEHITYS.....	11
	4.1 Ekologinen vastuu.....	12
	4.2 Sosiaalinen vastuu.....	13
	4.3 Taloudellinen vastuu.....	13
	4.4 Lainsäädäntö.....	14
5	VASTUULLINEN TAPAHTUMA.....	16
	5.1 Tapahtumapaikka.....	17
	5.2 Ruokailu.....	17
	5.3 Yleinen järjestys ja siisteys.....	22
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	23
	6.1 Havainnointi.....	24
	6.2 Teemahaastattelu.....	25
7	TUTKIMUKSEN TULOS.....	26
	7.1 Ennen tapahtumaa.....	26
	7.2 Tapahtuman aikana.....	28
	7.2.1 Ruokailu.....	28
	7.2.2 Yleinen järjestys ja siisteys.....	29
	7.2.3 Henkilöstö ja palvelun laatu.....	30
	7.3 Haastattelun tuloksia.....	31
8	POHDINTA.....	33
	LÄHTEET.....	35
	LIITTEET.....	37
	Liite 1. Haastattelurunko.....	37

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoite on tutkia tapahtumanjärjestämistä huomioida kestävä kehitys ja sen periaatteet. Tapahtumia järjestetään nykyään yhä runsaammin. Tapahtumia on läpi vuoden ja jokaiselle löytyy jotain. Tapahtumayleisö on tullut entistä tietoisemmaksi muun muassa ympäristöasioissa, joten tapahtumanjärjestäjän on syytä ottaa huomioon keinoja, joilla vähennetään ympäristölle aiheutuvaa kuormitusta. Tapahtumanjärjestämiseen liittyy myös lainsäädännön sanelemia asioita, joita tulee huomioida. Opinnäytetyön tutkimuskysymys on, miten järjestää tapahtuma mahdollisimman kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Työ alkaa avauksella tapahtumien historiasta, jossa kerrotaan lyhyesti pääkohtia. Historialuvun jälkeen esitellään itse tapahtumaa, josta toimeksianto on tullut. Tämän jälkeen käsitellään tutkimuksen teoreettista viitekehystä. Teoreettinen osuus sisältää myös suunnitelman ruokatarjoilusta. Työn tutkimuksen esittely löytyy loppupuolelta. Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimusmenetelmät ovat osallistuva havainnointi sekä teemahaastattelu. Haastattelut suoritettiin artisteille sekä tapahtumavieraille. Tutkimuksen kulku ja tulokset löytyvät työn lopusta. Tutkimuksen tulokset pohjautuvat työssä aikaisemmin esiteltyyn teoreettiseen viitekehykseen.

Toimeksianto tuli kirjakauppias Päivi Luosmalta, joka halusi tuottaa tapahtuman, joka on ikärajaton, positiivinen ja sosiaalinen, ja jossa otetaan ympäristö vahvasti huomioon. Siitä ajatuksesta syntyi Rock, runo ja rakkaus-tapahtuma, jota lähdettiin tutkimaan. Tapahtuma järjestettiin 21. päivänä heinäkuuta 2012 merenrantaympäristössä Fåfångan paviljongilla Raumalla.

Kyseinen aihe on valittu oman kiinnostuksen pohjalta, ja koska tapahtumanjärjestäminen näyttää tällä hetkellä olevan eräänlainen nouseva trendi. Tähän aiheeseen sopi yhdistää kestävän kehityksen näkökulma, koska se on tulevaisuuden näkökulma, ja jonka toimeksiantaja halusi myös nostaa esille. Näiden kahden aiheen yhdistäminen tuotti hyvin mielenkiintoisen aiheen opinnäytetyölle.

2 YLEISÖTAPAHTUMIEN SYNTY

Erilaisia yleisötapahtumia on järjestetty jo läpi historian, esimerkiksi antiikin Kreikan megatapahtuma oli olympialaiset. Muita juhlanaiheita urheilusuoritusten lisäksi ovat olleet onnistuneet metsästysretket, sadonkorjuut, musiikinkuuntelut, tarinankuuntelut sekä tempPUjentekijät. Jo 500-luvulla eKr. Antiikin Kreikassa valtio sponsoroi ja tuki festivaaleja. Festivaalin järjestelyihin kuuluivat suunnittelu, organisointi, johtaminen sekä kontrollointi. Samat vaiheet toteutuvat edelleen tapahtumanjärjestämisessä. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002, 14.)

Vuonna 1880 Kansanvalistusseuran sihteeri A. A. Granfelt vieraili Tallinnan laulujuhli-la ja sai idean järjestää Suomessa festivaalin. Kesällä vuonna 1881 Granfelt järjesti Jyväskylässä ensimmäisen musiikillisen yleisöjuhlan huolimatta virkavallan ja kristillis-mielisten vaikuttajien vastustuksesta. 1800-luvun loppupuolella laulujuhlat yleistyivät. Suomen taloudellinen tilanne oli parantunut, joten se antoi myös enemmän mahdollisuuksia erilaisten tapahtumien järjestämiseen. Esimerkiksi Savonlinnan ensimmäiset oopperajuhlat järjestettiin vuonna 1912. (Kauhanen ym. 2002, 16.)

1960-luvun loppupuolella yleistyivät erilaiset kesätapahtumat. Suomen taloudellinen tilanne sääтели tapahtumien menestymistä. 1970-luvulla kansainvälinen öljykriisi toi Suomeen laskukauden, joten festivaalien valtionavut pienenivät ja vuonna 1977 sitä ei myönnetty lainkaan. Vaikeaa oli myös vuonna 1973, kun verolaki rankaisi kansainvälisiä festivaaleja. Ulkomaisista artisteista joutui maksamaan veroja kohtuuttomasti. 1980-luvulla taloudellinen nousukausi nosti tapahtumat taas uuteen nousuun. Tapahtumien rahoitusta alettiin laajentaa ja ryhdyttiin hakemaan sponsoreita. Liikemaailmassa liikkui mukavasti rahaa, joten pystyttiin panostamaan eri tekijöihin. Esimerkiksi alettiin ymmärtää tapahtumissa olemisen merkitys uusien asiakkaiden etsimisessä. Tätä vuosikymmentä alettiin nimittää kulttuurin kukoistuksen johdosta, kulttuurin kultaiseksi vuosikymmeneksi. (Kauhanen ym. 2002, 18.)

3 ROCK, RUNO & RAKKAUS –FESTIVAALITAPAHTUMA

Onnistunutta tapahtumaa voidaan kuvailla tähdeksi, joka sykkii lämmintä energiaa ja iloa mukanaolijoille. Tapahtumanjärjestäjille on tärkeää, että tapahtuma onnistuu ja sekä tunne että ajatus on kohdallaan. Ennen tapahtumaa suunniteltaessa täytyy ottaa huomioon niin strategiset kuin operatiivisetkin kysymykset. Strategiset kysymykset kuuluvat; miksi tapahtuma järjestetään, kenelle tapahtuma järjestetään, mitä, missä ja milloin järjestetään. Operatiiviset kysymykset taas; miten tapahtuma järjestetään, millainen tapahtuman sisältö on ja kuka toimii vetäjänä. Näihin tulee osata vastata ennen tapahtuman suunnitteluun ryhtymistä. (Vallo & Häyrinen 2012, 101.)

Raumalla järjestettiin ensimmäistä kertaa Rock, runo & rakkaus -festivaali kesällä 2012. Rannikkokaupunki Rauma sijaitsee 49 kilometriä Porista etelään ja 94 kilometriä Turusta pohjoiseen. Festivaalin ideoivat Vanhan Rauman kirjakauppias Päivi Luosma ja kirjailija sekä musiikkituottaja Kari Kallonen. Idea festivaalille lähti halusta järjestää ikärajan, positiivinen ja sosiaalinen tapahtuma, jossa otetaan ympäristö vahvasti huomioon.

Festivaalitapahtuma henki 1960-luvun kukkaistunnelmaa tuotuna tähän päivään. Tapahtuman ohjelma rakentui kirjallisuudesta, runoista ja musiikista. Musiikkiesitykset olivat pääosin akustisia, joka tuki tapahtuman henkeä. Päälava rakennettiin meren äärelle, esityksiä oli myös vanhassa paviljonkirakennuksessa sekä perinteisellä tanssilavalla. Festivaali toteutettiin heinäkuun 21. päivänä 2012. Tapahtuma järjestettiin Fåfångan Paviljongin alueella, joka sijaitsee Raumanmeren rantakallioiden kupeessa upeassa ympäristössä (kuva 1). Festivaali toi teemana esille erityisesti Itämeren suojelelun.

Tapahtuma juhlisti osaltaan Rauman kaupungin 570-vuotisjuhlia. Tapahtuma aloitti myös Pitsiviikon. Tapahtumafestivaalissa esiintyivät muun muassa muusikot Anssi Kela, Jonna Tervomaa, Anna Puu, TJ Saarinen, Jiri Nikkinen & The Beatles Tribute Band sekä kirjailija Tapio Koivukari ja runoilija Heli Laaksonen.

Festivaaliin oli myytävänä kahdenlaisia pääsylippuja. Tapahtumaan oli normaalin lipun lisäksi myynnissä myös ruokailun sisältäviä lippuja. Ruokailu järjestettiin seisovasta pöydästä. Ruokatarjoilussa oli pääteemana lähiruoka, ja siinä korostuivat kauden kas-

vikset, juurekset ja marjat sekä Raumanmeren kalat. Erikoisuutena oli esimerkiksi tyrnimarjasta tehty jälkiruoka ja villisiika sekä tarjolla olleet luomuviinit.

Tapahtuma vältti rakentamasta minkäänlaisia uusia rakennelmia. Esiintymislava oli mobiililava, joka kulki pyörillä paikalle ja sieltä pois. Myös festivaalin energia oli sertifikoitua tuulisähköä.

Esiintyjiksi valittiin suosittuja artisteja, joista useimmat ovat tulleet tunnetuksi myös luonnon ja ekologisen elämäntavan puolestapuhujina. Erityisesti meren suojelun puolesta ovat liputtaneet Tapio Koivukari ja Anna Puu. Festivaali järjesti myös runokilpailun, jonka teema oli henkilökohtainen suhde mereen, nimellä ”Rakas meri”. Kilpailu saavutti suuren suosion ja kuukauden kilpailuajan sisällä siihen otti osaa yli sata kirjoittajaa. Kilpailu valmisteltiin huolellisesti ja sille määriteltiin selkeät säännöt. Tuomareiksi kutsuttiin kirjailija Tapio Koivukari ja runoilija Heli Laaksonen, järjestäjiä edustaneen kirjakauppias Päivi Luosman lisäksi. Voittajarunot esitti festivaalilavalla näyttelijä Timo Julkunen.

KUVA 1. Tapahtuma-alueen aurinkoinen tunnelma (Kuva: Päivi Luosma 2012)

3.1 Tiedottaminen ja some

Tapahtuma otti alusta asti käyttöönsä sosiaalisen median kertoakseen tavoitteistaan ja ohjelmastaan mahdollisimman suoraan suurelle yleisölle sekä myös aktivoitakseen potentiaaliset festivaalivieraat osaksi tapahtumaa. Tätä varten luotiin facebook-sivut jo

helmikuussa 2012 ja asia julkistettiin ystävänpäivänä 14.02.12. Facebook-sivuja päivitettiin aktiivisesti sekä kuvin että kertomuksin viikoittain, sitä useammin mitä lähemmäs tapahtumapäivää tultiin, esimerkiksi kaikki uudet artistit kerrottiin tätä kautta ja samalla saatiin välitön palaute yleisöltä. Palaute oli jo tässä vaiheessa hyvin positiivista. Runokilpailu julkistettiin myös facebookissa, ja sivujen tykkääjät jakoivat tätäkin uutista tehokkaasti omille ystävilleen.

Sosiaalisen median rinnalla käytettiin myös koko ajan perinteisempää tiedottamista. Toiminta-alueen, joksi katsottiin Satakunta ja Varsinais-Suomi, tiedotusvälineille lähetettiin säännöllisin välein tiedotteita, joissa kerrottiin tapahtuman luonteesta, paikasta, tavoitteista, artistikiinnityksistä sekä myös esimerkiksi tarjolle tulevasta lähi- ja luomuruoasta. Alueen lehdet julkaisivat varsin usein tiedotteet lähes sanatarkasti, koska asia oli kiinnostava ja ajankohtainen.

Kaikkein laajimmin uutisoitiin runokilpailua ja sen suosiota, valtalehdistä Turun Sanomat ja jopa Helsingin Sanomat julkaisivat asiaa koskevan pikku-uutisen.

Kolmantena tapana saada tapahtuma yleisön tietoon oli perinteinen mainonta. Vaikka varsinainen maksettu mainonta pyrittiin minimoimaan ja korvaamaan uutisoinnilla ja tiedottamisella, turvauduttiin jonkun verran myös lehti-ilmoituksiin paikallisissa lehdistä. Kyseessä oli kuitenkin yleisölle aivan uudenlainen tapahtuma.

Järjestäjä, musiikkituottaja Kari Kalloksen idea oli tuottaa Rock, runo & rakkaus – niminen single, jonka oli säveltänyt ja sanoittanut tapahtumassa esiintynyt TJ Saarinen. Tämä single ilmestyi jo pari kuukautta ennen tapahtumaa ja se toimitettiin radioasemille. Varsinkin paikallinen radioasema soitti kappaletta kesähittinään ja se toimi jo itsessään kutsuvana mainoksena festivaalille. Hyvillä ideoilla siis pystyttiin paikkaamaan pientä budjettia mainonnankin osalta.

3.2 Tulevaisuuden näkymiä

Rock, runo & rakkaus -festivaali järjestetään uudestaan tänä vuonna heinäkuussa 2013. Tapahtuma järjestetään 24. päivänä heinäkuuta Vanhassa Raumassa uudessa kesällä avattavassa ravintola Gotossa. Tapahtuma syntyy raumalaisen Top Chef –voittajan

Teemu Laurellin isännöimän ravintolan puutalojen reunustamalla sisäpihalle terasseineen. Tapahtuma on jälleen osa Pitsiviikon ohjelmaa.

Tapahtuma myös jatkaa kestävillä aatteilla. Viime vuonna heinäkuussa 2012 kiinnitettiin huomiota Itämeren suojeluun, tänä vuonna heinäkuussa 2013 halutaan varjella Suomen ensimmäisen maailmanperintökohteen Vanhan Rauman idyllistä puukaupunginosaa.

Vanhan Rauman suojavyöhykkeelle kanaalin rannalle on suunniteltu korkeiden kerrostalojen reunustama massiivinen kauppakeskus, jossa on liiketilaa enemmän kuin koko Vanhan Rauman erikoisliikkeissä yhteensä. Järjestäjät kokevat olevan kansalaisvelvollisuus puolustaa Vanhaa Raumaa, koska konsulttien tekemässä kaupallisessa selvityksessä osaa Vanhaa Raumaa kaavaillaan jo kulissikyläksi.

Tapahtuman tarkoitus on tänä vuonna 2013 tukea Vanhan Rauman säilymistä viihtyisenä asuinalueena ja elävänä persoonallisten puotien liikealueena sekä samalla säilymistä Unescon maailmanperintökohteena.

Esiintyjät valitaan samaan tapaan kuin edellisvuonna 2012 tukemaan tapahtuman perusfilosofiaa, ja luvassa on paikallisia esiintyjä ja valtakunnallisia nimiä sekä musiikin että kirjallisuuden puolelta.

Myös ruokatarjonta noudattaa teemaa. Vanhassa Raumassa on perinteisesti itse kasvatettu yrttejä pienillä pihoidilla, mutta myös kaupungissa runsaslukuisina toimineet merimiehet ovat tuoneet maailmalta mukanaan eksoottisia mausteita ja makuelämyksiä. Täältä pohjalta ja luomu- sekä lähiruokaa kunnioittaen mestarikokki Teemu Laurell kollegoineen tulee ruokapöydän rakentamaan.

Viime vuoden heinäkuun 2012 festivaaleista saadun kokemuksen myötä kestävä kehitys pyritään ottamaan huomioon järjestelyjen eri askelmilla ja vaihtoehtoista valitaan luontoa vähiten kuormittavin vaihtoehto. Esimerkiksi jätteiden määrää pyritään minimoimaan, astiat ovat valtaosin kierrätettäviä tai tiskattavia, ja ruoka painottuu kasviksiin ja kalaan. Musiikki on pääosin akustista eikä erillisiä mainoslehtisiä painateta.

4 KESTÄVÄ KEHITYS

Kestävä kehitys käsitteenä on saanut alkunsa vuonna 1987, kun YK:n ympäristön ja kehityksen maailmankomissio eli niin sanottu Brundtlandin komissio julkaisi raportin *Yhteinen tulevaisuutemme*. Huoli ympäristön tulevaisuudesta oli jatkuvasti lisääntynyt, mihin raportti pyrki tarttumaan. Raportin tavoitteena oli maailmanlaajuisen ympäristöstrategian laatiminen. Brundtlandin komissio on määritellyt kestävä kehityksen niin, että sen mukainen yhteiskunta on sellainen, joka tyydyttää nykyiset tarpeensa vaarantamatta tulevien sukupolvien kykyä tyydyttää omat tarpeensa. Eli kestävä kehityksen päämääränä on säilyttää hyvät elämisen mahdollisuudet. (Lampinen 2011, 12.)

Suomessa perustettiin vuonna 1993 hallituksen toimesta kestävä kehityksen toimikunta, jonka tarkoituksena on ajaa kestävä kehityksen asioita. Ajankohtaisena asiana toimikunta tekee tällä hetkellä uutta yhteiskuntasitoumusta osana kansallisen kestävä kehityksen strategian uudistusta. Yhteiskuntasitoumuksen tehtävänä on saada kestävä kehityksen yhteinen tahtotila kaikille hallinnonaloille ja koko yhteiskuntaan. (Valtion ympäristöhallinto 2013.)

Tilastokeskus on tehnyt vuotuisen kyselytutkimuksen, jonka teemana on ollut näkemyksiä ympäristöstä. Ympäristöongelmien merkittävyyttä omassa maassa mitattiin ja vastaajan piti merkitä merkittävien. Isoimmat ongelmat Suomessa vuonna 2010 kansalaisten mielestä olivat ilmastonmuutos, veden saastuminen, ilman saastuminen, ydinjätteet ja luonnonvarojen kuluttaminen loppuun. (Tilastokeskus 2012, 183.)

Viime vuoden elokuussa oli niin sanottu maailman ylikulutuspäivä. Tämä tarkoitti sitä, että ihmisten tarpeet ylittivät ekosysteemin kyvyn tuottaa luonnonvaroja. Tutkijat selvittivät, että tällä hetkellä tarvittaisiin 1,5 maapallon luonnonvarat, jotta tarpeet tyydytettäisiin. (Lehtovaara 2013.)

Kun parannetaan tuotannon ja kulutuksen hyötysuhdetta siten, että vähemmästä materiaalista ja energiasta saadaan enemmän tuotteita ja palveluja, voidaan säästää luonnonvaroja parhaiten. Yksittäiset henkilöt voivat omilla hankinnoillaan ja elintavoillaan pienentää luonnonvarojen kulutusta. (Rissa 2001, 174.) On siis tärkeää, että jokainen huolehtisi omalta osaltaan luonnonvaroista.

Kestävä kehitys voidaan jakaa kolmeen eri ulottuvuuteen eli ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen. Nämä kolme kohtaa tulisi ottaa tasavertaisesti huomioon kestävän kehityksen mukaisessa toiminnassa ja päätöksenteossa. (Lampinen 2011, 12.)

4.1 Ekologinen vastuu

Ekologinen vastuu pitää sisällään ympäristön huomioonottamisen eli toimitaan siten, että edistetään luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Voidaan puhua ekologisesta kestävydestä, joka tarkoittaa ihmisen taloudellisten ja aineellisten tarpeiden sopeuttamista ympäristön kestävyyskykyyn. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa, että säästetään energiaa ja luonnon raaka-aineita, vähennetään päästöjä sekä jätteiden määrää. (Lampinen 2011, 13.)

Ekologisen vastuun muokkaamat päätökset pohjaavat eettisiin perusteisiin ja taustalla vaikuttaa ihmisen tahto toimia ympäristöä säästävasti. Tämä tarkoittaa myös suurempia kustannuksia ja vaatii muutoinkin aktiivisia toimia ympäristöystävällisemmän toiminnan puolesta. Usein käytännöllinen ja taloudellinen näkökulma väistyy ympäristönäkökulman tieltä ja tavoitteena on noudattaa toiminnalle asetettuja sosiaalisia arvoja sekä velvollisuuksia. Motiivina edellisen kaltaiselle toiminnalle saattaa olla esimerkiksi kilpailukyvyyn parantaminen. (Ketola 2004, 172.)

Ympäristöjohtamisen dosentti Tarja Ketola (2005, 46) jakaa teoksessaan maailman ympäristöongelmat kolmeen eri luokkaan. Ensimmäisenä on listattu maapallon kantokyvyn rajat, toisena uusiutumattomien luonnonvarojen rajallisuus ja kolmantena uusiutuvien luonnonvarojen tuotannon rajallisuus. Yritykset ovat näissä jokaisessa listatussa ongelmassa osallisina. On hyvin tärkeää, että yritys miettii toimintaansa ja miettii ekologista jalanjälkeään. Luonnonvarojen käyttö, päästöt maahan, ilmaan ja vesiin sekä jätteiden määrä ja kohtalo eli käytännössä kaikki toiminnan ympäristövaikutukset, lasketaan mukaan yrityksen ekologiseen jalanjälkeen. (Ketola 2005, 46-47.) Toiminnassa tulisi muistaa valita mahdolliset yhteistyökumppanit myös omien arvojen mukaan. Heillä tulisi olla samansuuntainen ekologinen jälki. Näin saataisiin vastuullinen toimintaketju rakennettua. (Esty & Winston 2009, 168.)

4.2 Sosiaalinen vastuu

Kestävän kehityksen sosiaalinen ulottuvuus pyrkii tasa-arvoon ihmisten välillä ja, että kaikilla olisi turvattu riittävä toimeentulo ja perusoikeudet. Tämän ulottuvuuden tarkoituksena on tarjota edellytykset oman hyvinvoinnin luomiseen ja sen siirtämiseen tuleville sukupolville. Sosiaalinen kestävyys on pitkälti riippuvainen myös ekologisen vastuun ja taloudellisen vastuun toteutumisesta. Kun kaikkia kestävyuden muotoja noudatetaan, on mahdollista päästä haluttuihin tuloksiin ja päästä vaikuttamaan koko kestävä kehityksen toimivuuteen. (Valtion ympäristöhallinto 2013.) Tällä hetkellä Suomen sosiaaliset haasteet ovat muun muassa työttömyys, syrjäytyneisyys sekä sosiaalisten erojen kasvu (Turun ammattikorkeakoulu 2013).

Sosiaalinen vastuu yrityksen näkökulmasta on osittain lakisääteistä, mutta sosiaaliset arvot ovat yrityksen omissa käsissä. Sosiaalisia arvoja ovat esimerkiksi ihmisten fyysisestä terveydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen, heidän kohtelunsa ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Yksi, perinteinen tapa yrityksillä kantaa sosiaalista vastuuta on hyväntekeväisyys. (Ketola 2005, 41.)

4.3 Taloudellinen vastuu

Kestävä kehitys taloudellisen vastuun näkökulmasta perustuu taloudelliseen kasvuun, joka ei perustu pitkällä aikavälillä velkaantumiseen tai varantojen hävittämiseen. Taloudellinen kestävyys on perustana sosiaaliselle sekä ekologiselle kestävyydelle. Tavoite on tuottaa sekä tarjota tavarat ja palvelut siten, että ne rasittavat ympäristöä entistä vähemmän. (Lampinen 2011, 13.)

Jos tarkastellaan liiketoiminnan kannalta taloudellista vastuuta, voidaan puhua muun muassa voitto-osuuksista, työllistämisestä sekä verojen maksamisesta. Yritykset pyrkivät tuottamaan toiminnassaan voittoa, jotta esimerkiksi oman pääoman arvo nousisi. Vastuuta on työntekijöiden, yhteistyökumppaneiden sekä tavarantoimittajien palkkaaminen. Yritykset myös maksavat veroja, jotta yhteiskuntaa voidaan kehittää. (Ketola 2005, 32.)

4.4 Lainsäädäntö

Kaikkien tulee huolehtia ja ottaa vastuuta luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä (Lampinen 2011, 13). Kestävän kehityksen pohjalla omassa kansallisessa lainsäädännössämme on ympäristönsuojelulaki ja erityisesti sen ensimmäisen luvun ensimmäinen pykälä. Tähän pykälään pohjautuu monet muut lainsäädäntömme pykälät, joissa käsitellään kestävästä kehitystä. (Finlex 2013.)

1 §

Tämän lain tavoitteena on:

ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumista aiheuttavia vahinkoja;
 turvata terveellinen ja viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö;
 ehkäistä jätteiden syntyä ja haitallisia vaikutuksia;
 tehostaa ympäristöä pilaavan toiminnan vaikutusten arviointia ja huomiointia kokonaisuutena;
 parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon;
 edistää luonnonvarojen kestävästä käyttöä; sekä
 torjua ilmastonmuutosta ja tukea muuten kestävästä kehitystä.
 (Finlex 2013.)

Toiminta, joka aiheuttaa tai mahdollisesti aiheuttaa ympäristön pilaantumista, sovelletaan ympäristönsuojelulakia. Ympäristönsuojelulaille on tarkoituksena ehkäistä ympäristön pilaantumista ja pyrkimys edistää luonnonvarojen kestävästä käyttöä. (Kestävä kehitys valtionhallinnossa 2010.) Tämä antaa toiminnalle raamit, joita tapahtumaa järjestettäessä tulee noudattaa. Ympäristönsuojelulaki on hyvin soveltuva pykälä Rock, runo & rakkaus -festivaalitapahtuman kaltaisiin tilaisuuksiin.

Toinen vastaava pykälä on Euroopan unionin perusoikeuskirjasta. 37 pykälän sisältö ympäristönsuojelusta on hyvin samanlainen kuin kotimaisen lainsäädännön pykälä. (Euroopan parlamentti 2000.)

”Ympäristönsuojelun korkea taso ja ympäristön laadun parantaminen on sisällytettävä unionin politiikkoihin ja varmistettava kestävä kehityksen periaatteen mukaisesti” (Euroopan parlamentti 2000). Nämä kaksi edellä mainittua pykälää ovat kulmakivinä kestävä kehityksen toteuttamiseen.

Muita tapahtumanjärjestämisessä huomioitavia lakeja ovat esimerkiksi jätelaki 1072/1993, joka määrittelee jätehuollon järjestämistä sisältäen jälkitoimenpiteiden huolehtimisvelvollisuuden. Jätelain mukaan yleinen huolehtimisvelvollisuus jätehuollon järjestämisestä on tapahtuman järjestäjällä. Jätelain mukaan yleisötapahtuma-alueella tulee olla riittävästi ja tarkoituksenmukaisesti sijoitettu jätteiden keräysvälineitä. Uudistettu jätelaki on tullut voimaan 01.05.2012. (Lampinen 2011, 17.)

Toinen esimerkkisäädös on sosiaali- ja terveysministeriön asetus suurten yleisötilaisuuksien hygieenisistä järjestelyistä ja jätehuollosta 405/2009 (Lampinen 2011, 26). Muun muassa asetus määrittelee Rock, runo & rakkaus tapahtuman kokoisen yleisötilaisuuden kaltaisen tapahtuman hygienian ja wc-tilojen järjestämisestä ja edellyttää mm. käsiinpesumahdollisuuden wc-tilojen yhteyteen. Asiasta on kirjoitettu lisää 5.3 kappaleen yhteyteen.

Ympäristöön kohdistuva melurasitus tulee myös huomioida, kun suunnitellaan tapahtumaa. Tapahtumanjärjestäjän velvollisuus on yleensä tehdä meluilmoitus, joka on ympäristönsuojelulain 10. luvun 60 pykälän mukaista. Ilmoitus sisältää muun muassa melua synnyttävien laitteiden luetteloinnin, tiedot melun leviämisestä ympäristöön sekä suunnitelman meluntorjuntatoimenpiteistä. (Lampinen 2011, 57.)

Yksi merkittävä osio, joka ei varsinaisesti ole lainsäädös, on ympäristöohjelman laatiminen. Ympäristöohjelman laatiminen on toiminnanharjoittajan vastuulla, joskin sen laatimiseen suositellaan käytettäväksi asiantuntija-apua. Ympäristöohjelman avulla tapahtuman järjestävä taho voi ennakolta arvioida vaikutuksia ympäristölle ja näin ollen ottaa ne huomioon tapahtuman järjestelyvaiheessa. Hyvänä apuvälineenä ympäristöohjelman laatimiseen on ISO 14001 standardi, joka on maailman tunnetuin ympäristöjärjestelmämalli. Ympäristöohjelman avulla tapahtuman järjestäjä voi viestiä yleisölle, että asioita on pyritty tekemään ympäristöä säästävällä tavalla. (Lampinen 2011, 35.)

5 VASTUULLINEN TAPAHTUMA

Kaikkien tulisi pyrkiä kohti kestävämpää toimintaa. Tämä asia koskettaa jokaista, koska asioita voi tehdä tai jättää tekemättä ja kaikki vaikuttaa kehitykseen. Nykymaailmassa täytyy kehittyä. Luoda uutta ja parantaa vanhaa. Kaikessa toiminnassa tulisi ottaa huomioon kestävä kehitys ja kunnioittaa sitä. Pyrkimys kestävämpään kehitykseen täytyy olla jokaisen mielessä. Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia, miten järjestää tapahtuma huomioida toiminnassa kestävä kehityksen periaatteet. Työn idea on tutkia ja näyttää, miten saada toimintaa enemmän kestävien arvojen ja periaatteiden mukaiseksi.

Toiminta, jonka suunta on kohti kestävämpää kehitystä edellyttää, että luonnonvaroja käytetään mahdollisimman vähän. Jos luonnonvaroja hyödynnetään toiminnassa, tulisi se käyttää mahdollisimman tehokkaasti. On olemassa sanonta ekotehokkaasta toiminnasta; enemmän vähemmästä. (Rissa 2001, 10.)

Rissan (2001, 12) teoksesta käy ilmi, että Suomen kestävä kehityksen toimikunta on antanut näkemyksensä kestävä kehityksen periaatteista ja tavoitteista seuraavasti;

Kestävä kehitys on maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Voi sanoa, että kestävä kehitys sisältää kolme toiminnallista ulottuvuutta: ympäristötaloudellisen eli ekologisen, yhteiskunnallisen ja kulttuurisen ulottuvuuden. (Rissa 2001, 12.)

Kestäväksi tapahtumaksi voidaan kutsua tilaisuutta, jonka toiminnanharjoittaja on huomionnut koko järjestämiseen liittyvän lainsäädännön, sen asettamat velvoitteet, tilaisuuden vaatimat tehtäväsisällöt sekä niiden mitoitukset (Rissa 2001, 12). Kestäviä toimintatapoja tapahtumissa ovat esimerkiksi luonnonympäristön säästäminen, joukkoliikenteen ja kimpapakyytien suosiminen, energian ja veden kulutuksen minimointi, hankintojen ja materiaalien uudelleenkäyttö, jätteiden määrän vähentäminen sekä niiden ohjautuminen uusioraaka-ainekäyttöön. Kun puhutaan kestävästä yleisötapahtumasta, niin se ei tarkoita pelkästään ekologisten asioiden huomioonottamista, vaan myös kokonaisuuden hallintaa. (Lampinen 2011, 12.)

Lifestyle of Health and Sustainability eli LOHAS-ryhmä on kuluttajaryhmä, joka on asiakassegmentti, joka arvostaa terveyttä ja hyvää kuntoa, ympäristöä, henkilökohtaista kehittymistä, kestäväen kehityksen mukaista elämänmuotoa ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Tämän segmentin ihmiset puntaroivat tarkasti mitä palveluja käyttävät. Heille merkitsee yritysvastuu ja vihreys ostospäätöstä tehtäessä. Suomessa arvioidaan olevan LOHAS-kuluttajia yli 800 000 yli 15-vuotiaista suomalaisista. Toiminnanharjoittajien tulee ottaa vakavasti tämä koko ajan kasvava kuluttajaryhmä. (Juutinen & Steiner 2010, 58.)

5.1 Tapahtumapaikka

Ensimmäisinä asioina tapahtumaa järjestettäessä tulee paikan valinta. Ratkaisevia asioita paikan valinnassa on tapahtuman laatu, mahdollinen yleisömäärä sekä rakenteiden ja huoltoalueiden vaatimat maa-aluevaraukset. On hyvä huomioida myös liikenneyhteydet paikkaan, paikan varustelutaso ja sen rakennettu ympäristö. (Lampinen 2011, 36.)

Rock, runo ja rakkaus-tapahtuma järjestetään Fåfångan Paviljongin alueella. Alueella sijaitsi ennen vanha pursikasino, joka remontoitiin ja laitettiin uuteen kukoistukseen. Myös ympäristö sai mullistavan muodonmuutoksen. Nyt tapahtumapaikka tarjosi upean alueen festivaalille meren ääreltä. Tapahtumapaikka sopi erittäin hyvin festivaalin perusfilosofiaan sillä järjestäjät halusivat, että festivaalissa luonto on lähellä ja sen voi aistia itse kukin kaikilla aisteillaan.

5.2 Ruokailu

Tapahtuman ruokailun suunnittelussa pidettiin myös erittäin tärkeänä mahdollisimman suurta ympäristöystävällisyyttä. Toimeksiannon tultua pyrittiin etsimään keinoja, joilla ruokailutapahtuman saisi tehtyä mahdollisimman vähällä ympäristökuormituksella. Tavoite oli tehdä suunnitelma yhteistyökumppanina toimivalle ravintolalle, joka toteuttaisi suunnitellun ruokailun. Lopulta päädyttiin ratkaisuun, jossa paikallinen pitopalveluyrittäjä rakensi noutopöydän käyttäen hyväkseen yhteyksiään paikallisiin kalastajiin ja maatalousyrittäjiin.

Tapahtumaan myytiin kahdenlaista lippua, tavallisia, sekä niin sanottuja plus-lippuja, joihin ruokailu sisältyi. Jälkimmäiset myytiin loppuun ennen tapahtuman alkua, koska ruokailun kesto oli rajallinen ja laskettiin, miten monta ihmistä pystyi tietyn ajan sisällä noutopöydästä syömään. Ruokailu siis järjestettiin noutopöytänä, jonka piti toimia niin yksityistilaisuudessa ennen tapahtumaa kuin itse festivaali-tapahtumassakin. Myös artistien ruokailu ohjattiin samaan pöytään. Monet artistit olivat kasvissyöjiä, osa jopa veegaaneja, ja tämä järjestely sopi heille hyvin, varsinkin kun pitopöydän emäntä oli paikalla kertomassa ruokalajien alkuperästä ja koostumuksesta.

Ruokailua suunniteltaessa tuli ottaa huomioon tapahtuman kuusikymmenlukulainen kukkaishenki. Seisovan pöydän anti, kuten festivaalien ajatuskin oli päivittää asiat ja ideat tähän päivään, mutta hieman 1960-luvun vivahdetta oli silti hyvä tuoda ruokalistaan.

1960-luvulla lihansyönti oli nykypäivään verrattaessa todella pientä, lihaa syötiin silloin noin 100 grammaa päivässä. Puolessa vuosisadassa lihankulutus on kaksinkertaistunut ja se kasvaa vuosi vuodelta. (Tahvonen 2012.)

Suomessa lihan tuotanto kytkeytyy yhä enemmän väkirehuihin. Väkirehut valmistetaan yleensä esimerkiksi ihmisravinnoksikin kelpaavasta viljasta. Eläin käyttää valtaosan viljan sisältämästä energiasta elintoimintojensa ylläpitämiseen. Jotta saadaan tuotettua yksi lihakilo, tarvitaan moninkertainen määrä viljaa. Ympäristövaikutukset nousevat näin lihan tuotannossa suuremmaksi kuin kasvisruoan, koska peltopinta-alaa tarvitaan enemmän. Myös eläinten lanta rehevöittää vesistöjä. (Luonnonsuojeluliitto 2012.) Märehtijät tuottavat myös ruoansulatuksessaan metaania, joka on yli 25 kertaa voimakkaampi kasvihuonekaasu kuin hiilidioksidi. Helpoin keino vähentää ruoan aiheuttamaa ilmastorasitetta on vähentää naudanlihan ja juuston syömistä. (Kaskinen, Kuittinen, Sadeoja & Talasniemi 2011, 19.) Koska lähtökohtia olivat tapahtuman hiilijalanjäljen pienentäminen ja ekologisuus, päätettiin punainen liha jättää kokonaan pois. Myös juustojen määrä jätettiin vähäiseksi.

Ruoan hiilijalanjäljestä selviää, kuinka paljon kasvihuonekaasupäästöjä ilmakehään vapautuu ruoan tuottamisesta, kuljettamisesta, säilyttämisestä ja valmistamisesta. Hiilijalanjälki kokoaa ruoan kasvihuonekaasupäästöt yhdeksi luvuksi, jonka yksikkö on hiilidioksidiekvivalentti (CO₂e). Hiilidioksidin lisäksi hiilidioksidiekvivalenttiin kuuluvia

muita tärkeitä kasvihuonekaasuja ovat metaani ja typpioksiduuli. Näillä kasvihuonekaasuilla on ilmastoa lämmittävä vaikutus. Ruoan yhteydessä hiilidioksidiekvivalenttipäästöt on ilmaistu yleensä ruokakiloa kohden (kg CO₂e/kg). (Kaskinen ym. 2011, 12.) Broilerin liha on listattu ilmastoa vähiten rasittavaksi lihaksi. Esimerkkinä broilerin ilmastovaikutus vastaa noin 4 kiloa hiilidioksidipäästöjä (lihakiloa kohti CO₂-ekvivalenteina), kun taas naudanlihan ilmastovaikutus vastaa noin 15 kg CO₂/lihakilo. (Ilmasto-opas 2010.) Eettinen näkökulma sekä tapahtuman henki puolsivat siis punaisen lihan poisjättöä. Punaista lihaa korvaamaan lisättiin broileria, kalaa ja kasviksia noutopöytään.

Kauden kasvikset ovat ilmastoystävällisen ruokavalion perusta, koska avomaan kasvien hiilijalanjälki on pieni. Kotimaiset perunat ja juurekset tuottavat pienimpiä kilokohtaisia päästöjä, alle 0,4 kg CO₂e/kg. Sesonkiaikaan suositellaan käyttämään myös muualta maailmasta tuotuja kasviksia. Tässä esimerkkinä espanjalaiset appelsiinit; hiilijalanjälki on vain 0,5 kg CO₂e/kg. Luvussa on otettu huomioon kuljetukset Suomeen saakka. (Kaskinen ym. 2011, 18.) Vuodenajat kannattaa huomioida ruoan raaka-aineiden valinnassa. Tapahtuman ajankohta oli kesällä, joten kesän tarjoamia ”kauden” raaka-aineita oli syytä hyödyntää.

Kasvispitoisempaan ruokavalioon siirtymällä tekee ympäristöystävällisen teon. Eläinperäiset tuotteet sisältävät suhteellisen suuria ympäristövaikutuksia verrattuna kasvipohjaisiin tuotteisiin. (Luonnonsuojeluliitto 2012.) Menuun oli rakennettu laaja kasvisvalikoima. Tällä tavoin saatiin laajemmalle yleisölle tarjottua mieluisia pöydän antimia.

Täytyy muistaa, että samasta seisovasta pöydästä söivät yksityisvieraat, plus-lippulaiset sekä artistit. Kasvisruokavalion kannatus on kasvanut vuosi vuodelta, mutta pöydän piti toimia myös muun ruokavalion omaaville, joten kanaa ja kalaa oli tarjolla. Monet kasvisruokapainotteisella ruokavaliolla olevat syövät kalaa. Kalat sekä kanat ovat hankittu yhteistyökumppaneilta, jotka ovat kasvattaneet/pyytäneet eläimet eettisten periaatteiden mukaisesti. Tämä pystyttiin varmistamaan juuri tietämällä kuka tai ketkä olivat kalastajat ja kasvattajat.

Noutopöytäehdotelmaan kirjoitettiin esimerkkejä, jotka olivat suuntaa antavia (kuvio 1), ja jonka mukaan Rock, runo & rakkaus –festivaalin noutopöytä rakennettiin. Salaatteja oli hyvä olla runsaasti. Ainakin yksi salaatti tuli olla ilman eläinperäisiä tuotteita, jotta

pöytä antoi vegaaniruokavalioon myös tarjontaa. Perusvihersalaatti oli myös hyvä olla olemassa, koska allergioita on nykyään monenlaisia ja tällainen salaatti sopii useammalle henkilölle. Esimerkkinä tällaisina salaatteina olivat meloni-mansikkasalaatti sekä vihersalaatti. Jonkinlainen kesäsalaatti sopi myös tilaisuuteen. Uudet perunat sopivat hyvin salaattiin, esimerkiksi parsan, tomaatin ja kikherneiden kera.

Salaatteja:	Kreikkalainen salaatti Meloni-mansikkasalaatti Vihersalaatti Kesäsalaatti (perunaa, herneitä, kananmunaa, tomaattia yms.)
Perunoita:	Uudet perunat + tilli Hasselbackan perunat
Kalaa:	Lämmin-/kylmäsavulohta/valkoista kalaa Kalarullaa/silliä Kalatäyte Läheltä pyydettyä kalaa
Leipää:	Luomuruisleipää Saaristolaisleipää / oman keittiön leipää
Kasviksia:	Erilaisessa muodossa kauden kasviksia - lämpimässä sekä kylmässä muodossa - esimerkiksi grillattuja kasviksia
Kanaa:	Lämmin ruoka -yrttimarinadissa filettä
Kananmuna:	Koristeltu puolikas

KUVIO 1. Ruokaehdotuksia noutopöytään

Kasviksista tulisi tehdä lisukkeita sekä pääruokalajiketta. Kasvikset ovat kesällä parhaimmillaan ja tuovat upeaa väriä ruokapöytään. Esimerkkinä suunnitelmaan laitettiin uusia perunoita kera tuoreen vihreän tillin tai vaihtoehtoisesti klassiset uunissa kyps-

nettävät hasselbackan perunat. Perunaa voidaan kutsua ilmastosankariksi, koska perunanviljely tuottaa päästöjä vain 0,2 kg CO₂e/kg (Kaskinen ym. 2011, 217). Punajuuresta saa loihdittua myös herkullista syötävää, esimerkiksi punajuurigratiinin. Se antaa ihanan värin myös pöytään. Herne on heinäkuussa makeaa ja ravitsevaa. Voisi olla kiva lisä tuoda sitä myös kesäpöytään jossain muodossa. Myös erilaisten papujen aika alkaa heinäkuusta, joka jatkuu syyskuuhun. Niitä voi hyödyntää jossain ruokalajissa, esimerkiksi härkäpapuja kasvispihveissä. Tietenkin porkkanat, kukkakaali, retiisi, nauris ja kesäkurpitsa ovat loistavia raaka-aineita heinäkuun ruokiin.

Noutopöydän haluttiin olevan runsas, ravitseva ja maukas. Tapahtuma järjestettiin 21. heinäkuuta 2012, joten grillimakkaroihin oli jo luultavasti kesän tuossa vaiheessa jokainen saanut tarpeeksi. Tällä pöydällä haluttiinkin hakea jotain raikkaampaa ja tuoreempaa kokonaisuutta. Oli tärkeää, että pöydässä oli jotain erikoista, mutta kuitenkin unohtamatta turvallista peruspohjaa. Noutopöydän ruokien tuli olla tätä päivää, mutta pienellä 1960-luvun vivahteella. Pienellä vivahteella tarkoittaen, että muutamassa ruokalajikkeessa oli klassista fiilistä, kuten hasselbackan perunat. Pienen erikoisen lisän noutopöytään voisi tuoda myös esimerkiksi täytetyillä pikkutomaateilla tai filotaikinanyteillä (Hall 2011, 118).

Ruoka, joka on puhdasta, aitoa ja jonka pystyy jäljittämään juurilleen, on iloinen asia (Maulavirta 2010, 7). Tapahtuman henkeen sopi täydellisesti lähi- sekä luomuruoan käyttäminen. Lähiruoka tukee kestävästä kehityksestä. Ruokien raaka-aineet pyrittiin hankkimaan mahdollisimman läheltä ja luomuna, jos vain mahdollista. Seudun elinvoimaisuutta tuettiin samalla näillä paikallisilla ostoilla.

Yksi suurimmista ruoan aiheuttamista ympäristöongelmista Suomessa ilmastonmuutoksen ohella on vesistöjen rehevöityminen. Suosimalla luomutuotteita on yksi keino vähentää sitä. (Kaskinen ym. 2011, 27.) Periaate luomutuotannossa on tuottaa tuotteita, joiden valmistusmenetelmät eivät ole haitallisia ympäristölle, eivätkä ihmisten, kasvien tai eläinten terveydelle ja hyvinvoinnille (Evira 2011). Noutopöytä pyrittiin rakentamaan mahdollisimman monilla luomutuotteilla.

Erilaisilla juomilla on myös omat hiilijalanjälkensä. Esimerkiksi oluen hiilijalanjälki on pienempi kuin maidon. Tämä johtuu siitä, että olut on viljaa ja vettä, kun taas maidon tuottamiseen tarvitaan märehäviä lehmäitä. Kannattaa myös muistaa, että kylmien kesä-

juomien jalanjälki voi moninkertaistua, jos ne viilennetään moneen kertaan. Pienin hiilijalanjälki juomissa on kraanavedellä. (Kaskinen ym. 2011, 221.) Kraanavedestä voisi tehdä noutopöytään hieman juhlavampaa lisäämällä vesikannuun esimerkiksi mustikoita, mintunlehtiä, sitruunaa tai mansikoita. Näin saa kaunista, ekologista ja hyvänmakuista juomaa pöytään.

Ruokahävikkiä tulee yrittää minimoida. Hävikkiin menevä ruoka on tuotettu turhaan ja näin ollen rasittanut ympäristöä ja luonnonvaroja turhaan. Ruokajäte rasittaa ympäristöä enemmän kuin pakkaukset. Eläinperäinen ruokajäte on erityisen epäekologista. Ruokajätteen määrää pystyy minimoimaan hyvällä suunnittelulla etukäteen. (Tilastokeskus 2008.) Tapahtuma keskittyi erityisen paljon edellä mainittuihin ympäristönäkökohtiin ja ruokailutapahtumasta voi aistia vastuullisuuden.

5.3 Yleinen järjestys ja siisteys

Tapahtuman jälkeen ympäristöön ei saa jäädä roskaa. Suomessa on voimassa roskaamiskielto. Tapahtumanjärjestäjällä on puhdistamisvelvollisuus. (Lampinen 2011, 22.)

Kun järjestetään isoa tapahtumaa, pitää huolehtia, että käytettävissä on riittävästi asianmukaisesti varustettuja käymälöitä sekä mies- että naisvieraille. Alueella on oltava opasteet käymälöiden sijainnista. Tässä esimerkkinä ohjeellinen lukumäärä käymälöille; 251-500 osallistujan tapahtumasta pitää löytyä kolme käymälää naisille sekä kolme miehille. Näistä tulee yhden olla sopiva myös liikuntaesteiselle. (Lampinen 2011, 48.)

Tapahtuma-alueella tulee suorittaa järjestyksenvalvontaa. Poliisi määrittelee henkilötarpeen sekä valvoo henkilöiden kelpoisuutta järjestyksenvalvojaksi. Tehtävään voidaan asettaa henkilö, joka omistaa poliisin myöntämän voimassa olevan hyväksymisen järjestyksenvalvojaksi. Poliisilaitos voi tehdä poikkeuksen edellä mainitusta rajoittaen henkilön järjestyksenvalvoja-valtuuksia. Järjestysmiehiä pitää olla lain mukaan 1/100 asiakasta. (Lampinen 2011, 66.)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Opinnäytetyön tutkimuskysymys on, miten rakentaa tapahtumafestivaalia huomioida entistä enemmän kestäväen kehityksen näkökohtia. Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää muun muassa ekologisia näkökohtia tapahtumafestivaalin järjestämisessä.

Tutkimusta lähdettiin toteuttamaan laadullisena eli kvalitatiivisena kehittämistutkimuksena, jota suoritettiin kentällä tapahtumapäivänä, mutta myös jo suunnitteluvaiheessa. Tätä kautta pääsi syventymään kunnolla tutkittavaan asiaan. Tutkimuksen aineiston kerättiin havainnoinnin sekä teemahaastattelun avulla. Pääosan tutkimusaineistoa koottiin tapahtuman aikana heinäkuussa 21. päivänä 2012, mutta myös ennen tapahtumaa havainnointiin erinäisiä, tärkeitä, tarkasteltavia kriteerejä. Tiivistä yhteistyötä tehtiin koko matkan ajan toimeksiantajien kanssa (kuva 2). Oli tärkeää olla mukana jo varhaisessa vaiheessa, jolloin oli mahdollista olla mukana vaikuttamassa ja ideoimassa kestäväen kehityksen mukaisia ratkaisuja.

Toiveena oli, että ympäristöarvoja korostamalla positiivinen yhteenkuuluvuuden tunne esiintyjien, yleisön ja ympäristön välillä auttaa myös hyvän tunnelman luomisessa. Tutkimus seurasi myös tämän toiveen toteutumista.

KUVA 2. Iida Mantere, Päivi Luosma ja Kari Kallonen palaverissa tapahtuma-alueella (Kuva: Tomi Koponen)

6.1 Havainnointi

Havainnointi on perusmenetelmä. Tämä menetelmä on ollut tutkimuksen apuvälineenä jo 1920-luvulla, kun Malinowski teki tunnetut havainnointitutkimuksensa. Havainnointimenetelmää voidaan kuvailla, että se tutkii todellista elämää ja maailmaa. Menetelmän suurena etuna on, että voidaan kerätä välitöntä ja suoraa tietoa yksilöiden, ryhmien tai organisaatioiden toiminnasta ja käyttäytymisestä. Tämä keino sopii erittäin hyvin laadullisen tutkimuksen menetelmäksi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 212-213.)

Havainnointia voidaan kuvailla useilla eri tavoilla. Havainnointi voi olla hyvin järjestelmällistä ja tarkasti seurattua tai se voi olla aivan toista eli täysin vapaata ja luonnolliseen toimintaan mukautunutta. Tämän ajatuksen pohjalta havainnointi jakaantuu myös eri lajeihin eli systemaattiseen ja osallistuvaan havainnointiin. Systemaattinen havainnointi on nimensä mukaista eli hyvin jäsenneiltyä ja havainnoija on yleensä ulkopuolinen toimija. Osallistuva havainnointi on taas vapaasti tilanteessa muotoutuvaa sekä havainnoija osallistuu ryhmän toimintaan. Osallistuvaa menetelmää käytetään yleensä kvalitatiivisessa tutkimuksessa ja systemaattista menetelmää kvantitatiivisessa tutkimuksessa. (Hirsjärvi ym. 2009, 214-215.) Tämän tutkimuksen havainnointi on osallistuvaa havainnointia.

Kenttätutkimuksissa käytetään yleensä osallistuvaa havainnointia. Tutkija osallistuu tutkittavien toimintaan heidän ehdoillaan. Olisi hyvä, että tutkija pääsisi ryhmän sisälle havainnoimaan. Tutkijalle muodostuu usein jokin rooli ryhmässä. Osallistuvassa havainnoinnissa on eri osallistumisen asteita. On olemassa täydellistä osallistumista ja osallistumista havainnoijana. Jälkimmäisessä tavassa tutkittaville ilmoitetaan, että havainnoija on ryhmässä havaintojen tekijä. Havainnoija osallistuu koko ajan myös käytännön toimiin, mutta suorittaa tehtävänsä siinä ohella. (Hirsjärvi ym. 2009, 216-217.)

Tämän tutkimuksen havainnointi suoritettiin osallistujana. Havainnointi suoritettiin työntekijänä tapahtumassa muiden seassa, mutta muiden tietäessä, että tutkimusta suoritetaan opinnäytteeseen. Tämä tutkimusmetodi antoi kokonaisvaltaisen kuvan tutkittavasta tapahtumasta ja tällä tavoin päästiin tutkittavan asian ytimeen.

6.2 Teemahaastattelu

Hirsjärven ja Hurmeen (2011) mukaan tietoa voidaan hankkia monella erilaisella tavalla. Haastattelu on yksi keinoista, ja se onkin erittäin suosittu menetelmä. Haastattelu soveltuu monenlaisiin tarkoituksiin, se on joustava menetelmä sekä sen avulla voidaan saada hyvin perinpohjaistakin tietoa. Haastattelulajeja löytyy useampia, ja lajeilla on omat tavoitteensa ja sääntönsä. (Hirsjärvi ym. 2011, 11.) Teemahaastattelu valittiin toiseksi tutkimusmetodiksi työhön. Haastateltavien ajatuksia haluttiin selvittää ja saada esille mahdollisesti sellaistaakin tietoa, jota ei muilla keinoilla välttämättä saisi.

Puolistrukturoitua haastattelumenetelmää kutsutaan teemahaastatteluksi. Tätä menetelmää voidaan kuvailla lomake- ja avoimen haastattelun välimuodoksi. Teemahaastattelu kohdennetaan tiettyihin teemoihin, joista keskustellaan. Haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa. Teemahaastattelun käyttö edellyttää sen, että haastateltavat ovat kokeneet tiettyjä asioita, joista tutkija haluaa kerätä tietoa. (Hirsjärvi ym. 2011, 47-48.) Tapahtuman esiintyjä haastateltiin, joilla on kokemusta monenlaisista esiintymisistä erilaisissa tapahtumissa.

Haastattelu rakennettiin muutaman teeman ympärille. Pääteemoja olivat ympäristöstävällisyys, vihreä festivaali sekä yhteenkuuluvuuden tunne. Tapahtuman artisteja haastateltiin. Haluttiin selvittää, että onko tällaisilla asioilla artisteille merkitystä. Selvitettiin myös, onko jonkinlaisia toiveita vihreän festivaalin järjestelyyn. Esiintyjillä on laaja kokemus kaikenlaisista tapahtumista, joten oli mielenkiintoista tutkia, että kiinnostavatko tapahtumanjärjestäjät heidän mielestään aiempaa enemmän huomiota hiilijalanjälkeen toiminnassaan.

Tapahtuman esiintyjien lisäksi haastateltiin kahta vierasta festivaaleilta. Heitä haastateltiin samoilla teemoilla, kuin esiintyjäkin. Haluttiin selvittää, oliko vieraille merkitystä, että tapahtumassa oli vihreä teema. Puhuttiin myös, oliko jotain mikä olisi vieraan mielestä vielä sopinut tapahtumaan ja sen luonteeseen. Kyseisillä vierailta oli tapahtumaan ruokatarjoilun sisältävä lippu. Vieraita haastateltiin myös ruokatarjoilusta ja lähiruoan merkityksestä.

7 TUTKIMUKSEN TULOS

Tutkimuksen tulos -kappaleessa käsitellään tutkimuksen tuomia tuloksia. Jaksot on jaoteltu kahteen aihealueeseen, niiden tutkimusajankohdan mukaan. Aikajaksot on jaettu seuraavasti: ennen tapahtumaa sekä tapahtuman aikana. Pääosin tullaan keskittymään tapahtuman aikana saatuihin tuloksiin. Kuten aiemmin edellä olevassa luvussa on todettu, päätutkimusmetodi oli osallistuva havainnointi. Teemahaastattelu oli toinen tapa, jolla kerättiin tutkimusaineistoa. Tutkimuksen tavoitteena oli saada tuloksia, joiden avulla on mahdollista tulevaisuudessa kehittää tapahtumia.

7.1 Ennen tapahtumaa

Ennen tapahtumaa oltiin tiiviisti yhteydessä tapahtumanjärjestäjien kanssa ja keskusteltiin tapahtuman luonteesta ja muutenkin tapahtuman yleisistä piirteistä. Päivi Luosman ajatuksena oli selkeästi toteuttaa tapahtuma mahdollisimman vähän ympäristöä rasittavasti sekä muutoinkin kestävän kehityksen vaatimuksia noudattaen. Päivi Luosma toi hyvin esille tapahtuman luonteen ikään kuin vihreänä festivaalina.

Ruokailusta tehtiin suunnitelma Päivi Luosman kanssa. Suunnitelman toteutti ulkopuolinen pitopalveluyritys, jolle annettiin selkeät tapahtuman henkeen sopivat toiveet ruuan valmistuksen ja käytettävien raaka-aineiden suhteen. Ruokailun kantavana teemana oli lähiruoka. Toisena toiveena oli, että raaka-aineet olisivat mahdollisimman paljon luomutuotantoa. Kappaleessa viisi käsitellään enemmän ruokatarjoilun suunnitelmaa.

Tapahtumaa varten piti suunnitella logo, josta tapahtuman voi helposti tunnistaa. Ruumalainen mainostoimisto valittiin tähän tehtävään, koska haluttiin käyttää paikallista ammattitaitoa. Kuvassa 3 on tapahtumalle suunniteltu oma logo, johon haluttiin tietenkin nostalgisuutta ja rakkautta värien ja muotojen muodoissa sekä päivänkakkaroita luonnonläheisyyttä henkimään.

KUVA 3. Tapahtuman logo (Kuva: Päivi Luosma 2012)

Tapahtumalle haluttiin myös oma tunnuslippu, johon palkattiin erinomainen paikallinen lauluntekijä. Samalla oli ideana saada oheistuotteena ilmaista mainosta tapahtumalle ja säästää taloudellisia resursseja. Tapahtuman tunnuslippu pääsikin radiosoittoon paikallisessa radiossa ja toimi tunnelmanluojana jo etukäteen.

Maailman saastuneimpia ja herkimpiä meriä on tällä hetkellä Itämeri. Useat ongelmat uhkaavat sitä, kuten rehevöityminen, öljy- ja kemikaalipollutiot, lisääntyvä laivaliikenne, ylikalastus sekä rakennushankkeet. (WWF 2013.) Pääsylipputuloista päätettiin lahjoittaa yksi euro per lippu Itämeren suojelemaan. Tapahtuma halusi ottaa konkreettisesti osaa hyväntekeväisyyteen.

Hyvä tapa tuottaa energiaa ympäristön kannalta on tuulivoima. Tuulivoima syntyy tuulen eli ilman virtauksen liike-energian muuntamisesta tuuliturbiineilla sähköksi.

Tuulivoimaa voidaan kuvailla uusiutuvaksi energiaksi. Tuulivoimassa on hyvää myös se, että tuotannossa ei synny päästöjä ilmaan, veteen tai maahan. (STY 2013.) Ennen tapahtumaa olevissa palaverissa suunniteltiin kaikenlaisia mahdollisia kestävän kehityksen mukaisia keinoja järjestää tapahtuma. Palaverissa syntyi ajatus myös liittyen sähköntuotantoon. Tapahtumaan saatiin ostettua tapahtuman ajaksi tuulivoimalla tuotettua sähköä. Tästä toimitettiin tapahtumalle myös alkuperätodistus.

7.2 Tapahtuman aikana

Tapahtuman aikana tapahtunut havainnointi muodosti suurimman osan tutkimuksen tuloksista. Havainnointi toteutettiin aktiivisesti paikanpäällä mukana toiminnassa ja näin ollen sai nähdä tapahtumaa hyvin läheltä. Tapahtumapäivälle oli ennakolta luvattu hie- man epävakaata säätä, mikä toi lisäpaineita järjestelyihin, mutta itse tapahtuma juhlittiin lopulta lämpöisessä ja aurinkoisessa säässä.

7.2.1 Ruokailu

Ruokatarjoilu toteutettiin ulkopuolisen pitopalvelun kautta Paviljongin sisätiloissa. Toiminnassa oli kuitenkin mukana talon vuokrauksen mukana tullutta henkilöstöä, joka toimi apuna ruokatarjoilussa. Ruokatarjoilun lisäksi oli anniskelupisteitä sekä makkara- koju, joiden työntekijät olivat myös talon omaa väkeä. Ruokatarjoilu toteutettiin nouto- pöytänä.

Ruokatarjoilussa tuli tehtyä havaintoja ruokapuolen toiminnasta. Ensimmäisenä asiana esille tuli johtaminen. Ruokapuolella tuli ilmi, että toimintaa ei tuntunut johtavan ku- kaan vaan pitopalvelu hoiti oman työnsä ja talon oma väki teki omia hommiaan. Tähän asiaan olisi voitu kiinnittää huomiota jo ennen tapahtumaa ja käydä läpi jokaisen toi- menkuva toiminnan sujumuuden takaamiseksi. Tärkeää olisi ollut, että näiden kahden erillisen ryhmän välille olisi tehty selkeät ja ymmärrettävät pelisäännöt, jotka olisivat mahdollistaneet paremmin yhteen hiileen puhaltamisen.

Noutopöytä oli kokonaisuutena arvostellen onnistunut ja täytti järjestävän tahon toiveet hyvin. Suunnitelma oli tehty ennakkoon ruokatarjoilusta, jota käsiteltiin 5.2 luvussa. Ruokat olivat hyvin pitkälti suunnitelman mukaisia ja niiden toteuttamisessa oli huomioi- tu lähiruoka- ja luomutoiveet. Esimerkiksi jälkiruokana olleen tyrnikiisselin tyrnit oli poimittu pitopalvelun pitäjän oman mökin pihapiiristä Luvialta. Kalaruoissa käytetyt kalat olivat läheltä pyydettyjä. Noutopöydän ruokat olivat erittäin maukkaita ja esteetti- sestä kauniita. Ruoasta tuli myös runsaasti kiitosta festivaalivierailta.

Juomapöytä oli monipuolinen, sisältäen myös luomuviinejä ja tätä vieraat tuntuivat ar- vostavan. Juomapöytä tuntui jääneen vähälle huomiolle sen hoitamisen suhteen ja tämä-

kin olisi voitu hoitaa selkeällä vastuualuejaolla työntekijöiden kesken. Tästä johtui, että muutama otteeseen juomapöydästä pääsivät hetkellisesti jotkin juomat loppumaan.

Ruokatarjoilussa oli hieman liian vähän työntekijöitä ja näin ollen ruokailijoiden käyttämiä astioita ei ehditty keräämään riittävän nopeasti pois, jotta ne olisi ehditty pesukoneessa pesemään ja laittamaan uudestaan kiertoon. Tämä johti siihen, että ruokailussa oli pakko siirtyä kertakäyttöisiin astioihin. Tämä ei tukenut festivaalin kestävän kehityksen ideaa sen alkuperäisellä tavalla, vaikkakin kertakäyttöastiat olivat biohajoavaa luonnonmateriaalia. Myös tämä johtui johtamisen ja vastuualueiden puutteista. Olisi tarvittu päällikköä ohjaamaan henkilöitä salin puolelle siistimään tilaa ja keräämään astioita, jotta kierto olisi ollut tehokasta. Toki oman osansa tähän astioiden loppumiseen, toi paikalla olleen astianpesukoneen ikä ja kunto, joka ei mahdollistanut nopeaa astioiden pesua.

Varastointiin taustatiloissa tulisi kiinnittää huomiota ja jättää kulkuteitä riittävän vapaaksi, jotta työn sujavuus olisi mahdollisimman tehokasta. Varastoinnin tulisi olla selkeää ja johdonmukaista. Keittiön kylmäsäilytystilat olivat kunnossa ja ne olivat kooltaan riittävät sekä siistit. Keittiön varustus oli muuten hyvä ja oikeanlainen, lukuunottamatta yhtä suurta puutetta. Keittiössä ei ollut lainkaan biojäteastiaa. Tämänkaltaisessa keittiössä tulisi ehdottomasti olla oikeat jätepisteet. Kaikkea jätettä ei kuulu hävittää energijätteen mukana, vaan jätteet tulee lajitella.

7.2.2 Yleinen järjestys ja siisteys

Hygieniatasosta ja wc-tilojen määrästä tapahtumaa järjestettäessä on olemassa tarkat ohjeet ja määräykset ja noudattamisen suhteen ollaan hyvin tarkkoja. Tapahtuman wc-järjestelyt oli hoidettu asianmukaisesti ja wc-tiloja oli riittävästi. Wc-tilojen yhteyksissä oli käsienpesumahdollisuudet.

Jätehuolto tapahtuman aikana toimi kiitettävästi. Järjestäjä oli huolehtinut, että paikalla oli riittävästi työntekijöitä huolehtimassa tästä osa-alueesta. Siisteyteen vaikutti myös se, että tapahtuman anniskelualue oli tiukasti rajattu terassialueelle. Anniskelualueelta ei saanut kuljettaa juomia muulle tapahtuma-alueelle. Kauniit rantakalliot ja ranta pysyivät

siistinä ja vähensivät jälkeinpäin tapahtuvan siivoamisen määrää. Järjestysmiehiä alueella oli riittävä määrä ja he valvoivat anniskelualueen toiminnallisuutta.

Tapahtuman musiikkiosuudet järjestettiin pääosin akustisesti. Meluhaittaa ei missään vaiheessa ollut. Tapahtumaohjelma loppui jo hyvissä ajoin ennen puolta yötä. Lavajärjestelyt toteutettiin pyörillä liikuteltavalla mobiililavalla ja vältettiin rakentamasta mitään ylimääräisiä rakennelmia tapahtuma-alueelle, jotta ylimääräiseltä ympäristörasituksesta vältyttiin.

7.2.3 Henkilöstö ja palvelun laatu

Tapahtuman henkilöstö koostui Paviljongin omasta henkilöstöstä sekä tapahtuman puolesta palkatuista työntekijöistä. Pääosin henkilöstöä oli riittävästi tapahtumassa. Ruokailun toteuttamisessa olisi voinut olla enemmän työntekijöitä. Havainnoinnin tuloksena tuli pantua merkille, että palvelun laatuun olisi pitänyt panostaa enemmän. Tapahtuman luonne oli hengeltään sen kaltainen, että se houkutteli paikalle ihmisiä kaikista ikäryhmistä ja tällainen tapahtuma keskittyy ohjelmaan eikä humalahakuisuuteen. Tällöin olisi tärkeää, että palvelun laatu kohtaisi festivaaliväen odotukset. Haasteita tässä toi se, että osa henkilöstöstä tuli talon puolesta ja tapahtumanjärjestäjillä ei ollut tähän mahdollisuuksia vaikuttaa. Kommunikaatio työntekijöiden ja asiakkaiden välillä pitäisi varmistaa oikeanlaisella työnjaolla ja tulisi huolehtia, että asiakas voi saada selvyyden kysymyksiinsä vaivattomasti.

Hyvä palvelukonsepti kokonaisuutena sisältää hallittuja rutiineja sekä asiakaslähtöistä palveluasennetta. Asiakaslähtöinen palveluasenne luo suurta arvoa toiminnalle. Kun kokonaisuus koostuu tarpeellisista tietojärjestelmistä, työvälineistä, tarvikkeista ja osavista innostuneista työntekijöistä, syntyy palvelua. Toimiva palveluajatus tuottaa iloa niin asiakkaille kuin työntekijöille itselleenkin. (Pitkänen 2006, 171.)

Tapahtumaan oli palkattu, sen luonteen mukaisesti, työttömiä työnhakijoita erinäisiin tehtäviin. Ennen tapahtumaa pidettiin tapahtumapalaveri, jossa jaettiin työtehtävät henkilöille. Työ sujui mallikkaasti tapahtuman aikana. Tapahtuman oma henkilökunta toimi erinomaisesti.

7.3 Haastattelun tuloksia

Haastattelussa oli pohjana runko, jonka pohjalta oli tehty suuntaa-antavia kysymyksiä, jotta haastattelu saatiin pysymään oikeissa teemoissa (liite 1). Rungon teemoina olivat ympäristöystävällisyys, vihreä festivaali sekä yhteenkuuluvuuden tunne. Kysymyksiä oli muokattu artisteille sekä festivaalivieraille sopiviksi. Seuraavaksi käsitellään kysymyksiin saatujen vastausten yleisiä piirteitä.

Vastauksista huomasi selkeästi, että sekä festivaalivieraille 1 ja 2 että artisteille 1 ja 2 on merkitystä festivaalin ekologisella aatteella. Enemmän merkitystä asialla oli kuitenkin vieraille, jotka saattavat valita tapahtuman puhtaasti sen aatteen perusteella. Artisteilta tiedusteltaessa ympäristöarvojen painotuksen vaikutusta päätökseen esiintyä tapahtumassa, oli vastaus kaksijakoinen. Esiintyjät saattoivat vastata sen olevan ehdottomasti plussaa, mutta rehellisyyden nimissä silti toteavan, että vaikka pyrkiikin itse elämään ekologisesti, niin hyvin harvoin tällaiset asiat tulevat mieleen keikkapaikoilla. Esiintyjien mielestä pallo on enemmänkin järjestäjillä, sillä artistit työskentelevät niissä olosuhteissa, jotka heille tarjotaan.

Artisti 1:n mielestä tapahtuman eettisyys vaikuttaa yleiseen fiilikseen, ja että hän lähtee oikein hyvillä mielin esiintymään tapahtumaan, jossa tietää myös ympäristöarvoja kunnioitettavan. Artisti 2 kommentoi, että artistit törmäävät hyvin usein paljon keikkoja tehdessään siihen, että asioita tehdään samoilla tavoilla, samojen standardien mukaisesti ja samoin tuotemerkein. Esiintyjät riemastuvat varmasti, kun huomaavat, että asioita on tehty kerrankin eri tavalla. Festivaalivieras 1:n mielestä ympäristöarvoilla on merkitystä ja se tuo tapahtumalle lisäarvoa. Hänen mielestään tulevaisuudessa tulee olemaan vielä tärkeämpää ottaa huomioon kestävän kehityksen periaatteita tapahtumien suunnittelussa. Festivaalivieras 2:n mukaan on hyvä tuoda ihmisten tietoisuuteen ja arkipäivään näitä asioita ja saada ihmiset ajattelemaan.

Kysyttäessä, mitä asioita haluaisi otettavan huomioon vihreän festivaalin järjestelyissä, oli vastaus hyvin ytimekäs. Artisti 1 vastasi, että asia, joka töksähtää yleensä ensimmäisenä silmään, on syntyvän jätteen määrä. Hän toivoisi järjestäjien miettivän kuinka roskavuoria pystyttäisiin pienentämään esimerkiksi ruokailujen suhteen hankkimalla tuotteita, joissa on mahdollisimman vähän pakkausmateriaalia ja käyttämällä ekologisia astioita muovimukien ja haarukoiden sijasta. Hän näkisi mielellään myös lähellä ja eet-

tisesti tuotettua ruokaa. Isompi tapahtuma voisi olla mahtava piristysruiske pienille lähi-alueen tuottajille sen sijaan, että hankitaan pöperöt mahdollisimman halpana ”bulkkina” joltain suurelta tuotantotalolta tai keskusliikkeeltä. Ruoka on tapahtumissa yleisölle joka tapauksessa hiukan kalliimpaa. Se voisi joskus vastata hintaa myös laadultaan, hän kommentoi. Artisti 2 listaa huomioon otettaviksi asioiksi vihreän festivaalin järjestelyssä seuraavanlaisia asioita: vähemmän kertakäyttöastioita, lähiruokaa paikallisilta tuottajilta, luomuruokaa, jätteidenlajittelumahdollisuudet paremmiksi ja yhteiskuljetukset tapahtumapaikalle.

Artisti 2:n kanssa keskusteltaessa takahuonetarjoilusta vihreän linjan mukaan, hän toteasi, että ennen tätä kyselyä hän ei ollut edes miettinyt kyseistä asiaa. Hän oli sitä mieltä, että vastaisuudessa hän voisi pyytää takahuonetarjoilut lähi- ja luomutuotteina. Artisti 2 lisäsi, että tähän mennessä hän on pyytänyt, että järjestävä taho ei toisi hänen vuokseen pullovetä. Puhdasta hanavettä on Suomessa aina saatavilla.

Festivaalivieras 1:ltä kysyttäessä noutopöydästä ja sen lähiruokateemasta, palaute oli erittäin positiivinen. Hänen mielestään ruoka oli keskimääräistä parempaa ja erityisesti kalaruoat olivat erinomaisia. Hän arvosti sitä, että ruoissa oli nähty vaivaa eikä ollut valmistuotteita. Hänen mielestään laatu korvaa määrän vaikka tässä tapauksessa ruokaa olikin määrällisesti paljon tarjolla. Festivaalivieras 2:n mukaan oli hyvä, että erityisruokavaliot oli otettu huomioon ja muuten ruoka oli perinteistä ja laadukasta. Hän myös arvosti sitä, että ruoan ravintoarvot on säilytetty, tarkoittaen, ettei raaka-aineita ollut käsitelty turhaan.

Kun artisteilta ja festivaalivierailta kysyttiin, että kiinnostavatko tapahtumajärjestäjät aiempaa enemmän huomiota hiilijalanjälkeen, olivat vastaukset samansuuntaisia. Artisti 1:n mukaan ei voi sanoa, että erityistä eroa olisi havaittavissa, mutta suunta on ollut oikea, sillä aiheesta on nykyään alettu keskustella. Artisti 2 lisää edelliseen vastaukseen, että ei olisi yhtään hullumpi idea tuottaa jokin pieni ohjeistus tapahtumajärjestäjille. Festivaalivieras 2:n mukaan ”hiilijalanjälki” on nostanut kiinnostavuuttaan sekä ajatuksen että käytännön toimien tasolla tapahtumajärjestäjien keskuudessa. Tästä konkreettisenä esimerkkinä voisi olla nykyään pullonkeräyspisteet tapahtuma-alueella.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tekeminen tapahtumanjärjestämisestä oli minulle hyvin looginen valinta. Aikaisemmin edellisissä koulutöissä, olin käsitellyt useasti tätä aihepiiriä. Kun minulle tarjoutui tämä hieno tilaisuus päästä tekemään opinnäytetyötä Rock, runo ja rakkaus-tapahtumalle, en empinyt hetkeäkään. Tämän työn tekoa tukivat tutut toimeksiantajat jo edellisistä koulutöistä.

Tapahtumanjärjestäminen on hyvin mielenkiintoinen aihe. Mielestäni oli erittäin ajan-kohtaista tutkia aihetta kestävän kehityksen näkökulmasta. Yhteistyö toimeksiantajien kanssa sujui alusta asti moitteettomasti. Olin tiiviissä yhteistyössä toimeksiantajien kanssa suunnittelusta jälkipuintiin asti. Tapahtumapäivänä kaikki sujui paremmin kuin hyvin ja suunnitelmat toteutuivat.

Sain aiheen vuoden 2011 loppupuolella, jolloin lähdin heti työstimään mahdollisia ideoita. Suunnitelmapalavereja oli kevään 2012 aikana tasaisesti toimeksiantajien sekä tapahtuman yhteistyökumppanien kanssa. Keväällä suunniteltiin, ideoitiin ja selvitettiin kaikenlaisia mahdollisia ideoita tapahtumaan. Itse tapahtuma toteutettiin heinäkuussa 21. päivänä 2012, jossa työskentelin aamusta iltaan. Tarkoitus oli saada työ valmiiksi vuoden 2012 lopussa, mutta yllättävien muiden työasioiden takia, jouduin siirtämään työtä keväälle 2013. Tästä viivästymisestä johtuen, sain otettua työhöni mukaan muun muassa tapahtuman tulevaa toimintaakin. Tapahtuma järjestetään uudelleen heinäkuussa 2013.

Tutkimusmenetelminä käytin havainnointia ja teemahaastattelua. Mielestäni tutkimusmenetelmät olivat oikeat tähän työhön. Sain kerättyä haastattelumetodilla tutkimusaineistoa artisteilta sekä festivaalivierailta. Olin suunnitellut kerääväni enemmän haastattelun tuomaa aineistoa kuin sain toteutettua, mutta olen kuitenkin tyytyväinen lopputulokseen. Vaikka en haastatellut lukumääränä montaa henkilöä, niin haastattelut antoivat kuitenkin paljon. Se oli upea tilaisuus saada haastatella mielenkiintoisia henkilöitä.

Havainnointi oli myös tutkimusmenetelmänä erittäin hyvä. Havainnoinnin avulla sain kerättyä mukavan määrän aineistoa. Pienenä haasteena tässä metodissa oli, asioiden kirjaaminen ylös. Tutkimuksen aikana tapahtui valtavasti asioita, joita en saanut kaikkia

kirjattu ylös. Tutkimusta purkaessa kirjalliseen työhön, huomasi, että kaikkea ei vain muistanut enää. Opinnäytetyön teko venyi pitkäksi ajanjaksoksi, joten olisi ollut tärkeää kirjoittaa joka ikinen asia muistiin niin vuodelta 2011 kuin 2012 vuodeltakin.

Tutkimuksen tuloksia saatiin haastattelun ja havainnoinnin avulla. Havainnoinnin tuloksista selvisi, että tapahtuma oli kestävä tapahtuma. Kestävän kehityksen eri ulottuvuudet, niin ekologinen, sosiaalinen kuin taloudellinen vastuu, toteutuivat tapahtumassa. Tapahtumassa oli huomioitu näitä asioita muun muassa ruokatarjoilussa, työntekijöiden palkkaamisessa, puhtaanapidossa, melussa, lavarakenteissa, markkinoinnissa, yhteistyökumppanien valitsemisessa, hyväntekeväisyydessä sekä tuulivoiman käyttöönotossa. Ulkopuolisen tahon toteuttamassa ruokatarjoilussa olisi ollut parantamisen varaa. Toiminnan ohjaus, palvelun laatu sekä oikeanlaiset jätteasiat jäivät vajavaiseksi.

Yhteenvetona haastattelun tuloksista voi päätellä, että ekologisella aatteella tapahtumassa on merkitystä. Sekä artistit että festivaalivieraat totesivat, että se antaa tapahtumalle lisäarvoa sekä hyvän fiiliksen tunteen. Artistit halusivat, että yleisesti kaikkien festivaalien järjestelyissä otettaisiin huomioon muun muassa jätteiden määrät, lähi- ja luomuruoan käyttö sekä yhteiskuljetukset. Festivaalivierailta kysyttäessä tapahtuman nouppöydän ruoista, vastaukset olivat hyvin positiivisia. He arvostivat, että ruoassa oli nähty vaivaa ja se ei ollut niin sanotusti massatavaraa. Erityisruokavalioiden huomioonottaminen nousi myös esille ja siitä kiiteltiin kovasti.

Lopuksi voisin todeta, että kokemukset, joita sain tätä opinnäytetyötä tehdessä, olivat mieleenpainuvia. Keskityin työssä suuresti tapahtuman ruokapuoleen, koska se on omaa vahvaa osaamisaluetta. Sain käyttää omaa osaamista niin kirjallisissa kuin käytännön töissäkin. Opinnäytetyön aihe kiinnosti alusta loppuun asti. Muutamia haasteita oli matkan aikana. Olisin voinut rajata aiheen suppeammaksi, jolloin opinnäytteestä olisi tullut selkeämpi kokonaisuus. Toinen haaste oli kaikkien käytännön töiden kirjaaminen raporttiin. Osa käytännön toteutuksista jäi uupumaan raportista. Kokonaisuudessaan tämä työ on kuitenkin sitä mitä lähdin toteuttamaan. Itse tapahtuma onnistui erinomaisesti ja halutut asiat toteutuivat. Uskon, että tästä työstä on apua tulevaisuuden tapahtumille.

LÄHTEET

Artisti 1. & Artisti 2. 2012. Haastattelu. 21.07.2012. Haastattelija Mantere, I.

Esty, D. & Winston, A. 2009. Green to Gold. Yale University Press.

Euroopan parlamentti. 2000. Euroopan unionin perusoikeuskirja. Euroopan yhteisöjen virallinen lehti. Luettu 20.04.2013.

http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_fi.pdf.

Evira. 2011. Luomu. Päivitetty 10.06.2011. Luettu 21.03.2012.

www.evira.fi/portal/fi/evira/asiakokonaisuudet/luomu/.

Festivaalivieras 1. & Festivaalivieras 2. 2012. Haastattelu. 21.07.2012. Haastattelija Mantere, I.

Finlex. 2013. Ympäristönsuojelulaki. Oikeusministeriö. Luettu 20.04.2013.

[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000086?search\[type\]=pika&search\[pika\]=ymp%C3%A4rist%C3%B6#L1P1](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000086?search[type]=pika&search[pika]=ymp%C3%A4rist%C3%B6#L1P1).

Hall, P. 2011. Kausiruokaa kasviksista. Helsinki: Minerva Kustannus Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2011. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Ilmasto-opas. 2010. Ilmastomyönteinen ruoka. <http://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/hillinta/-/artikkeli/fi/ab196e68-c632-4bef-86f3-18b5ce91d655/ilmastomyotainen-ruoka.html>.

Juutinen, S. & Steiner, M.-L. 2010. Strateginen yritysvastuu. Helsinki: WSOY.

Jätelaki 1072/1993.

Kaskinen, T., Kuittinen O., Sadeoja, S-R. & Talasniemi, A. 2011. Kausiruokaa herkutteleijoille ja ilmastonystävälle. Helsinki: Teos.

Kauhanen, J., Juurakko, A. & Kauhanen, V. 2002. Yleisötapahtuman suunnittelu ja toteutus. Helsinki: WSOY.

Kestävä kehitys valtionhallinnossa. 2010. Valtiontalouden tarkastusviraston tutkimuksia ja selvityksiä. Luettu 20.04.2013.

http://www.vtv.fi/files/2110/Kestava_kehitys_valtionhallinnossa_NETTI.pdf.

Ketola, T. 2005. Vastuullinen liiketoiminta. Helsinki: Edita Prima Oy.

Ketola, T. 2004. Yritysten ympäristöjohtaminen. Tampere: Esa Print.

Lampinen, J. 2011. Ekologisen ja turvallisen yleisötilaisuuden järjestämisopas. Pori: Suomen Ympäristö- ja Terveysalan kustannus Oy.

Lehtovaara, P. 2013. Maailman tila 2013-raportti vaatii kestävästä kehitystä. Suomen kuvalehti. Helsinki: Otavamedia.

Luonnonsuojeluliitto. 2012. Ruoka. Luettu 21.03.2012.
<http://www.sll.fi/luontojaymparisto/kestava/kulutusjatuotanto/ekoarki02/ekoarki02>.

Maulavirta, M. 2010. Lähiruokaa - makuja maaseudulta. Helsinki: Readme.fi.

Pitkänen, R. 2006. Parasta palvelua. Helsinki: WSOY.

Rissa, K. 2001. Ekotehokkuus – enemmän vähemmästä. Helsinki: Ympäristöministeriö.

STY. 2013. Mitä on tuulivoima. Luettu 07.05.2013.
<http://www.tuulivoimayhdistys.fi/tuulivoima>.

Tahvonen, R. 2012. Yksinkertainen ratkaisu. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT. Luettu 08.05.2013. <http://mttelo.mtt.fi/yksinkertainen-ratkaisu>.

Tilastokeskus. 2008. Ruokajäte rasittaa ympäristöä enemmän kuin pakkaukset. Luettu 12.02.2012. http://www.stat.fi/artikkelit/2008/art_2008-04-09_004.html?s=0.

Tilastokeskus. 2012. Ympäristötilasto. Vuosikirja 2012. Helsinki: Edita Oy.

Turun ammattikorkeakoulu. 2013. Vihreäpolku. Kestävä kehitys. Luettu 30.03.2013.
http://www.vihreapolku.info/kestava_kehitys/oppimateriaalit/kahdeksan_maapalloa.

Vallo, H. & Häyrynen, E. 2012. Tapahtuma on tilaisuus. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Valtion ympäristöhallinto. 2013. Kestävä kehitys. Luettu 20.03.2013.
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=310096>.

WWF. 2013. Itämeri. Luettu 09.05.2013. <http://wwf.fi/maapallomme/itameri>.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko

HAASTATTELURUNKO - ARTISTIT

Rock, runo & rakkaus -festivaali on ottanut tavoitteekseen järjestää tapahtuma mahdollisimman pienellä ympäristökuormituksella. Huomiota kiinnitetään esim. tapahtumapaikkaan, energia- ja jätekuormitukseen ja tarjolla olevaan ruokaan.

Toiveena on, että ympäristöarvoja korostamalla positiivinen yhteenkuuluvuuden tunne esiintyjien, yleisön ja ympäristön välillä auttaa myös hyvän tunnelman luomisessa.

1. Onko tällaisilla asioilla mielestäsi merkitystä esiintyvälle artistille?
2. Vaikuttaako ympäristöarvojen painotus päätökseesi esiintyä tapahtumassa?
3. Entä vaikuttavatko tällaiset teemat ohjelmistosi valintaan? Jos, niin miten?
4. Mitä asioita haluaisit otettavaksi huomioon "vihreän festivaalin" järjestelyissä (esim. ruoka)?
5. Oletko aiemmin toivonut tämän tapaisia asioita esim. takahuonetarjoilussa, ja onko nämä otettu huomioon?
6. Kiinnittävätkö tapahtumajärjestäjät aiempaa enemmän huomiota "hiilijalanjälkeen"? Jos, niin miten yleisimmin?